

IZ SLOVENSKEGA NAŠELBIN.

Joliet, Ill., 27. okt. — Praznik vseh svetnikov je pred nami in vernih duš dan. Ta dneva sta polna spominov na naše drage pokojne. Na grobovih, okrašenih z jesenskimi cvetjem, brlijo lučice in molijo verniki; in v molitvi se spominjajo vseh ljubih svojcev, ki so šli pred njimi v kraj večnega miru in pokoja. Vseh mrtvih dan, žalosten dan: najžalostnejši pa boče letošnji za našince v naši stari domovini, kjer se je število grobov izza lanskega leta strašno pomnožilo. Kakor se vsiplje listje z dreva v jeseni, tako so padali in še padajo junaki v evropski vojni, žrtve brez števila — toda jesen pobira le suhe liste, a vojna pa najlepši cvet in up domovine. Prežalostna je že sama misel na vse to. Pa še žalostnejše nas dela negotovost bodočnosti naše nepoznane stare domovine: ali ji bo usoda po strašni vojni milejša, nego v prošlosti, — ali bridkejša? Dal Bog, da ji zasine solnce lepših dni in trajne sreče! Kakor nam nudi vernih duš dan uteho, ki koren v živih veri na zopetno svidenje v drugem boljšem svetu, kjer vlada blaženi mir — tako nas ob žalostnem spominu na trpečo slovensko domovino tolaži živa vera v božjo pravičnost, ki ne dopusti, da bi ravno slovenski narod za vse svoje brezštevne žrtve moral sam postati žrtev zemlje-lučnih nasilnikov evropskih; tolaži nas zavest, da je slovenski narod s svojimi žrtvami resnično zaslužil lepšo bodočnost in "prostorček na solncu". In tako gledamo v slovensko bodočnost s trdnim zaupanjem in upadnim pričakovanjem....

delavskih odškodbah odgovorno za smrt Ilje Copicja, ki je umrl dne 25. jun. t. l. pri delu za mesto. Copicja je premagala vročina, ko je delal pri vodnjaku ob Ruby streetu. Bilo je prvič v osmih mesecih, da je spet delal. Petnajst minut potem, ko je prišel od dela domov, so ga našli mrtvega v njegovi postelji. Dognano je bilo, da je bil žrtev solnčarice. Star je bil 52 let ter je zapustil vdovo in šest otrok.

— "Amerika in Amerikanci." Tako se imenuje najlepša knjiga, kar jih je bilo spisanih v slovenskem jeziku o naši novi domovini. Knjiga je najlepša in tudi največja, ker ima nič manj nego 608 strani. In koliko slik je v tej knjigi! In koliko drugih stvari, ki so velezanimive in poučne! Že sami opisi s podobami iz našega slovenskega življenja v Ameriki so vredni, da si knjigo omisli vsako slovensko družino, a tudi vsak izobražen Slovenec. Ta knjiga je lahko v diko in kras za parlor vsake slovenske hiše v Ameriki. Knjigo "Amerika in Amerikanci", ki jo je spisal Rev. J. M. Trunk, je dobili po napol znižani ceni v knjigarni Amerikanskega Slovenca, Joliet, Ill. Večana knjiga stane samo \$1.50, po pošti \$1.75. Pridite ali pošljite ponj! — Ad.

Chisholm, Minn., 26. okt. — Vele-dragi mi g. ured. A. S.! Ves ta denar, ki vam ga pošiljam, je za Amer. Slovence, torej le še pridno pošiljajte, ker to je nujno potrebno. — Sedaj pa nekaj imenitnega. Mislite: "Kaj takega?" No, vam pa povem vse, kaj in kako je bilo. Fantje smo se namreč z gorečo vnetostjo podali na sveti misijon v mesto Eveleth iz Chisholma in nas je bilo lepa kompanija, in tudi od družih krajev, kolikor sem opazil. Smem reči, da ljudstvo je na katoliški močni stopinji, katere ne more niti najhujši sovražnik izpodnesti. Nisem si mislil, da je v Evelethu toliko gorečnosti. No, saj kjer so res Slovenci, pokazuje močnatost v božjem duhu. Le bodimo navdušeni za cerkev in šole, če več nas bude, močnejša bude armada. Obenem pa tudi slovenske duhovnike spoštujemo, saj vedo, da kateri so z nami, smó tudi mi z njimi, kajti božji duh se ne da premagati.

John Vesel.

POKOPALIŠČE OB DRINI.

(Premišljevanja avstrijskega črnovojnika na meji.)

Kjer taborimo, se oklepa Drina srbskih brezin, predgorij, ki so napojeni s krvjo naših vrlih junakov. Na avstrijski strani se širi kilometer široka, naplavljena ravan. Za njo se precej strmo dvigajo naše gore. Nedaleč od ceste, ki vodi po dolini, nad krajem na bregu, pod gozdom, stoji novo pokopališče. Tu pokopavajo junake, ki jih še žive prineso v dolino. Tisti, ki so na gorah padli, so našli svobodni grob na mestu svoje smrti. Kadar se te gore končoveljavno priklopijo Avstriji, se bo pač na njih dvignil spomenik, ki bo bodočim rodovom javil imena padlih in posvetil to mesto kot eno onih, ki so videla avstrijska junaštva in kjer se je začela nova, slavna doba naše zgodovine. Danes kažejo grobove je majhni, priprosti križi in tu in tam lesena ograja, okrašena s smerečjem. Tudi pokopališče v dolini je priprosto, samo grobovi stoji v ravni vrsti, in na nekaterih križih so imena pokopanih.

Večer je, miren, hladen večer lepega jesenskega dne, ki smo ga postali končno po dolgih deževnih in mrzlih tednih deležni. Službeni odmor mi dovoljuje, da se podam po bregu navzgor do pod gozda. Ne daleč od mene gre skupina ljudi po poti proti pokopališču. Hitrih korakov jih doidem in se jim pridružim. Pogreb je. Stirje možje v domači noši mesejo truplo padlega vojaka; krst tukaj ne poznamo. Truplo leži na vojaški nosilnici, pokrito s plaščem. Spredaj gre vojaški duhovnik s štolo. Za nosilnico stopa nekaj trenskih vojakov in nekaj radevednežev. To je pač priprosti pogreb brez vsega vojaškega sijaja. Ne gre drugače, vojna je. Na pokopališču grobov truplo v jamo, ki je proračunana za pet mrtve; med duhovnikovimi molitvami pokriva truplo z zemljo. Grob se zasuje, kadar bo poln. En mrlič še manjka; najbrže ne bo treba nanj čakati niti en dan. Potem se zasuje dvajseti grob, v katerem zori setje za poslednji dan. Duhovnik in drugi pogrebeči odidejo, grobarji posedejo krog taboriščnega ognja tam onstran pokopališča in kade cigarete; stemnilo se je popolnoma. Tiho veje mrzel veter iz doline, z dreva padajo rdeči, rumeni in jarkavi listi, v taboriščih krog in krog rezgetajo konji, tu in tam zalaja pes, po cesti pridrdra voz ali pridrvi avtomobil, skozi vse pa se plete in sliči sum taboriščnega vojaštva. Sam stojim in pokopališču, naslonjen na veliki križ, ki so ga postavili ob blagoslovljenju novega pokopališča, ter gledam in poslušam v dolino, v ravan in v gore tukaj in tam. Nad mano že miglja nekaj zvezd, ki zro na tihno zemljo.

Hrabri možje, ki počivate tukaj, pozdravljam vas! Moj poklon, gospod

BOJ ZA PODGORO.

Zahodno od Gorice stoji Kalvarija, gora mrtvih glav. V resnici, na tisoče in tisoče Italijanov je izgubilo na njenem pobočju svoje življenje. Na našo stran stoji pod Kalvarijo Podgora, in vsi dosežani boji so se vršili za to višino, ki je komaj 200 m visoka in dva kilometra dolga, toda v ključu temu proti italijanski meji zapira edini zložitni prehod na Gorico.

V "Pester Lloyd" z dne 6. avgusta popisuje Bela pl. Landauer boj za Podgora. Gozd nad njo je skoro ves razrit. Na tej strani stoji bivaljske naših vojakov, na drugi, proti sovražniku obrnjeni strani pa stoji jarki pehote, pred katerimi tečejo žične ovire. Dosedaj so jih Italijani že večkrat zastopali obstreljevali, naši so jih vedno popravili.

Artillerijski dvoboj se vrši neprestano. Od zahoda in vzhoda nasproti si leteti bombi, ena mimo druge, kakor da bi bila ena drugo namenjena. Ne vem, kakšno škodo povzročajo naše granate na oni strani, toda v naših vrstah je hvala Bogu le malo izgub.

V ozkih jarkih je le težko sedeti, komaj da se zlekneš po tleh. Izstrelek, ki udari od zadaj, nasuje s svojimi groznimi silo celo plast zemlje v jarek za hrbet čepečega vojaka, katerega tako zelo stisne, da se more le z največjo težavo izklopiti. Toda naši vojaki lažje prenašajo to bolečino v križu, kakor pa strašni mrliški vzdih pred rojno črto, kjer je na stotine napadovalec nepokopanih.

Plazim se po trebuhu in tako pridem na vrh slemena. Gledam v dolino na sosednji griček, kjer se sedaj krije sovražnikova pehota.

Petič so Italijani poizkušali vzeti gorško postojanko. Dva zbroja, poleg rezerve, tedaj večkratna premoč je napravila skrajno silovite sunke proti naši fronti, posebno proti višini pri Podgori.

Dne 17. julija se je laškemu zrakoplovu ponesrečil napad z bombami na gorško železniško proggo. Se istega dne se je začel ogenj artilerije, ki je prihodnjega jutra od rane zore obšipavalo celo fronto, posebno pa višino pri Podgori. Z neznanjanso silovitostjo so gmeli laški topovi noč in dan do 22. julija. Ta dan se je ogenj nekoliko polegel. Toda vendar je tudi vse prihodnje dni deževalo granat in zažigalnih bomb nad postojanko in mestom, pa brez posebne škode. 8. julija so naše posadke na Sabotinu in Oslavju odbile manjši napad laške pehote, prihodnjega dne pa napad na Oslavje in Pevmo. Popoldne so se ravno tu razbili stitje napadi in šele sedaj se je začel glavni napad na podgorsko višino. Bil je naperjen proti južnemu delu.

Po izdatni pripravi z artilerijo, minami in ognjem strojnih pušk se je laška pehota v triurnem napadu v več zaporednih črtah priplazila z izredno vztrajnostjo do ovir pri naših postojankah. Naša artilerija je že doslej izvrstno delovala. Komur izmed napadalec je bilo prizanešeno, ta je pa padel v pogubnem ognju naše pehote.

Dne 20. julija je sovražnik neprestano obstreljeval višino pri Pevmi in sovražni patrolji se je posrečilo, da je na enem mestu razdrla našo žično oviro. Se pred ognjem smo popravili to škodo in istočasno krvavo odbili napad treh laških bataljonov na Sabotin in napad z ročnimi granatami pri Oslavju.

Ob 9. uri dopoldne je sovražnik z močno pehoto ponovil napad na Podgora, toda ta napad je bil že čez poldrugo uro zlomljen pri naših žičnih ovirah, na kar je laška pehota takoj otvorila besneč ogenj proti višini.

Popoldne so Lahji napadli od severnega roba vasi Ločnika in od zahoda. Metaleci min in strojne puške so pregnale posadke enega naprej potisnjene jarka. Naglo je pritisnil sovražnik in se zakopal z malimi vrečami peska. V novem napadu so se morali naši branilci umakniti skozi vrzeli raztrejenih ovir v zadaj stoječo strelsko črto. Toda že čez pol ure je junaki odpor branilcev, ki so se borili z izrednim zaničevanjem smrti, vse popravili; sovražnik je bil krvavo vržen nazaj iz vseh na novo priborjenih postojank.

Bile so brigade Pistoča, Casale in Pavia od 6. armadnega zbora, katere so napadale na fronti 12000 metrov. S kopiti, kamenjem, pestmi in zobmi se je bojevalo.

Prihodnjega dne si utrujeni sovražnik ni več upal do tega mesta. Dva napada sta se razbila ob Sabotinu. Toda že popoldne je prišlo do treh trdovratnih napadov, kajti hoteli so Podgora na vsak način. Po dnevnom boju smo sovražnika vse trikrat zdrobili ob žičnih ovirah. S protisunkom, podprti od artilerije in min, smo potisnili sovražnika še bolj nazaj. Med tem pa smo vključ dušecim bombam zavrnili še dva sovražna napada na Pevmo.

22. julija se je opazilo, da artilerijski ogenj odnehava. 23. smo že v kralji zadušili napad na Podgora in s sijajnim protinapadom smo sovražniku iztrgali tudi zadnji ostanek izgubljenega kosjarka. Sovražnik je bežal in pustil na bojišču gore pušk, bajonetov, patron in lopat.

Naslednje dni je bilo le slabotno obstreljevanje. Za 28. julij, god laškega kralja, so mu hoteli pokloniti Gorico. Za god pa je dobil kralj poleg od zldaj še neznanega števila ujetnikov in ra

BOJ ZA PODGORO.

njenecv samo pri Podgori čez 3000 mrtvih, med njimi razmeroma mnogo častnikov.

Zapravljeni talenti.

L. 1818 je naredil zrelostni izpit v Pfortu izredno nadarjeni sin protestantskega pastora, Ernest Ortlep. Imel je čudovit talent za stare jezike. Goethejevo Ifigenijo je prestavil na grško, in ko so prestavo pokazali pesniku, se je kar začudil, da se je delo nadarjenemu mladeniču tako posrečilo. Toda kmalu je bil konec njegove slave. Vzrok je bil — alkohol, ki je mladega dijaka tiral v pogubo. Vseučilišče v Lipskem je moral radi slabega življenja zapustiti; tudi oče ga ni več poznal za svojega sina. Napisal je celo vrsto člankov, ki so bili s pohvalo sprejeti, toda za kaj večjega mu je manjkalo notranje moči in vztrajnosti. Padal je vedno globlje. Tuintam se je še dvignil. Ko mu je bilo 53 let, je še naredil učiteljsko skušnjo, toda zaradi svojega življenja ni dobil nikjer službe. Tako se je vlačil po ulicah, beraičil in prodajal svoje pesmi. Od cesarja Viljema, ki je bil takrat še prince, si je izprosil podporo; na pošti so mu izplačevali vsak dan 2½ groša, kar je znašalo na leto okoli 100 K. Včasih se je prikazal tudi v zavodu, kjer je v mladih letih tako dobro študiral. Tu so dijaki, ki so poznali njegovo preteklost, kazali najh s prstom. Dostikrat je med ponikom stal pod odprtimi oknom in žalosten poslušal, kako so učenci brali in prestajali njegove prijubljene pisatelje. 14. junija 1864 so ga našli mrtvega v občestnem jarku, kamor se je bil v pijanosti zvrnil.

Kako se hrani krompir čez zimo.

Krompir je glavna hrana za ljudi, izvrstna piča za živino in kmetu dobro nese, ker ga lahko proda. Le škoda, da se pozimi v slabih kletih in vsled nepravilnega ravnanja mnogo krompirja izpudi. Vsled gorkote v kleti krompir izgubi okus in začne zgodaj kaliti. V skladišču nad zemljo, kjer ne zmrzuje, se krompir najbolje hrani. Če je v tem prostoru tlak iz cementske ali opeke, položi po vrhu tlaka deske ali slamo, deske se postavijo tudi ob stenah. Da krompir ne bo zmrzoval, pokrij ga s kakko plahto ali slamnato storjo, okna zakrij, da ne bo solnce nanj sijalo in tudi pri vratih pazit, da ne bo mrzot veter vihal. Tako se ti krompir čvrst ohrani do poletja. Seveda, če imaš dovolj prostora in lesa, se krompir najbolje

hrani, ako imaš naloženega na polju kakor jabolka. Tako lahko preživi večkrat prebirati in gnilega odstraniti vati.

S čim so pisali v starem vešč.

Navadno se misli, da so stari Rimljani pisali s klinčkom na močno voščeno ploščo. To pa so bila navadna pisma. Uradne stvari, dokumenti, knjige so pisali Grki, Egipčani in Rimljani na list rastline, ki se imenuje "papiros" — od tod papir. Pisani pomakali v črno tekočino, črnilo, ki je bilo boljše od našega. V najdeni rokopi so se zdaj po naših letih dobro čitljivi. Na Vestfaliji v Nemčiji so pri razkopavanju grobišč našli posodo s črno barvo, kateri večaki pravijo, da je črnilo.

Urada telefon Chicago 100 Stanovanja telefon Chicago 297

JOSIP KLEPEC

JAVNI NOTAR

1006 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

FIRE INSURANCE.

Kadar zavarujete svoja poslopja, ogenj pojditte k

ANTON N. SCHAGER

North Chicago Street

v novi hiši Joliet National Bank

E. H. STEPANOVICH

edini hrvatsko-slovenski pogrebni

9251 E. 92 St., S. Chicago, Ill.

Tel. S. Chicago 1423.

Rent. tel. S. Chicago 1606.

Ambulanci in kočije, ter avtomobili za vsako prigodo in vreme.

Chi. Tel.: Office 658, Res. 14418

Uradne ure:

9—12 a. m. 1—5 and 7—8 p. m.

Ob nedeljah od 10. do 12.

Dr. S. Gasparovich

Dentist :: Zobozdravnik

Joliet National Bank Building

4th Floor, Room 405.

JOLIET, ILLINOIS

BOL V HRBTU

in v straneh se hitro prežene z rabo

Severa's Gothard Oil

(Severovega Gothardskega Olja). Priporoča se kot krajevno zdravilo zoper

revmatizem, nevralgijo, izvinjenja, otokljuje, oteklino, otekle žleze, okorelost v sklepih, krče, bolečine in poškodbe.

Je mazilo preiskušene vrednosti.

Cena 25 in 50 centov.

otiske, ureze, odprte rane, tvori, bule, opekline in ožganine se hitro zacelijo, ako se nadene

SEVERA'S Healing Ointment

(Severovo Zdravilno Mazilo). Cena 25c.

Severove Pripravki so naprodaj v vseh lekarnah. Zahtevajte samo Severove. Zavrinite nadomestitve. Ako vas ne more lekarnar zalokiti, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA Co., Cedar Rapids, Iowa

Iz malega raste veliko!

Resničnost tega pregovora je neovrgljiva. Ako želite imeti kaj za starost, začnite hraniti v mladosti. Mi plačamo po

3%—tri od sto—3%

na prihranke. Z vlaganjem lahko takoj začnete in to ali osebno ali pa pismeno. Vse uloge pri nas so absolutno varne. Naša banka je pod nadzorstvom zvezne vlade.

Mi imamo slovenske uradnike.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital in rezervni sklad \$400,000.00.

ROBT. T. KELLY, predstojnik

CHAS. G. PEARCE, podpredstojnik

